

# NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

**Előfizetési árak:** Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor.  
**Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

**Dr. Tóth János.**

Társzerkesztő: Dr. Dudek János.

**Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.**

**Hirdetési árak:** Egy háromhasábos petítor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

## A mi bajaink.

Miért nem bírnak számszerű többségünk súlyával fellépni s miért van az, hogy a mérleg serpenyője már jó idő óta mindig hátrányunkra billen?

Oly kérdések ezek, melyek felett már sokan vitáztak. És a hány fő, annyi vélemény.

Voltak, a kik épen számszerű túlsúlyunknak tulajdonították e jelenséget, azt hozván fel, amit a fizika tanít, hogy nagyobb tömegekben kisebb a cohesió.

Egyházunk egyetemes szervezete épen ennek akarja útját állani. Tehát ha ragaszkodnánk hozzá, épen ellenkező lenne az eredmény, mint ma. De hát törődni kéne is valakiknek ezzel.

Mások épen a magyar főpapság nagy vagyonát okozzák; mondogatják, hogy ez bénítólag hat a hitbuzgóságra, mert nagyon is elvonják a földi javak a figyelmet, s azért nincs idő a lelkiekkel törődni. Ez a vagyon oly magasra helyezi őket, hogy onnan felülről nem látják nyájuk apró-cseprő bajait és az oculi episcopi manapság a kor áramlatának engedve, vagy nem látnak semmit, vagy csak azt, a mi fön kellemes.

Hát van is ebben valami, ha még sincs is úgy egészen a dolog.

Az anyagi függetlenség, kell hogy erőt adjon. A létért való küzdelem mentessége függetlenít, és minden idő a lelkieknek maradhat. Mert azok, kik bölcs királyok látnoki ihletéből vagy egyes nagyjaink áldozatkész buzgóságából, vagy a nép józan gondoskodásából, dúsan elvannak anyagiakkal látva — épen azok hivatvák a lelkiekért küzdők sorában állani legelőbb. — Noblesse oblige.

Azért szerintem a vagyon nem akadály, inkább alkalmas eszköz ez irányban, csak azt. Pál szellemében kell azt felhasználni. Ha van itt hiba, úgy csak az egyéneknél van meg.

Én részemről a katolikus középosztályt okolom bajainkért.

Mert mi tőrés-tagadás benne, a mi középosztályunk akár mi más, csak nem katolikus. Ha a szó szoros értelmében vesszük a dolgot, katolikus középosztály nincs. Legalább a mi van, egy a nem levéssel.

Mi okozta? Ki okozta ezt? Nagyon vissza kellene nyulnunk a multba, vissza egész Pázmány Péter koráig.

Azok, a kik hazánkban a katolikusokat vezették és vezetni hivatvák most is, a középosztálynál a katolikus szellem ápolását teljesen elhanyagolták.

Nézzünk csak körül. Csak a mostani nemzedéken. Mit látunk?

Látjuk a katolikus középosztály teljes hitközönyét, vallásos tanainkban való járatlanságát és a katolikus műveltségnek teljes hiányát.

A mi középosztályunk otthonos a századvégi léhaságnak minden hóbortjában, de hogy behatoljon a katolikus tanok lényegébe, a katolikus szellem alapfeltételeibe, és e szerint rendezze be életét, arra nem képes.

Szajkó módjára utánna kelepeli az ellenségeink üres jelszavait, meg sem gondolva, hogy önmagának ássa meg sírját akkor, a midőn vallásának akár szertartásait, akár disciplinát gúnyolni segíti; arról épenséggel fogalma sincs mily kárt vall azáltal, ha egyháza parancsait fitymálva mellőzi vagy épen megszegi.

Mit használ katolikus főuraink többségének mély vallásossága? — mit a főpapok csillogó kincsei? — mit a kenyérrét véres verejtékkel kereső nép hitbuzgalma? — ha a politikai, társadalmi téren mérvadó középosztály idegen saját egyházában.

Erre, igen erre vajmi kevés figyelmet fordítanak az illetékes körök. Pedig a mi nem teremtünk erős, vallásos tanaink által át és áthatott katolikus középosztályt, addig ne is álmodjunk a katolicizmus restaurációjáról hazánkban.

Erre első és hatékony eszköz az iskola.

Fáj! nagyon fáj erről elmélkednem. Az úgynevezett katolikus középiskolák, igen kevés kivétellel, mindenek, csak nem katolikusok.

S az egyetem! Erről jobb nem is beszélni.

A másik eszköz az életben a lelkipásztorkodás, fön és lent egyaránt.

Középosztályunk e téren teljesen el van hagyatva.

Lássuk csak.

Falun meg van az egy, nagyobb he-

lyeken két mise, elmegy azokra az intelligencia, jó, nem megy, az se okoz nagy fejfájást a parochián. A prédikáció mindig a népnek szól; a hol tót nyelvű, azt pláne értelmiségünk nagy része meg sem érti. Mert az még a magyar irodalmi nyelvet sem igen kultiválja, nem hogy a tótot lapozgatná. Olvasmányai a napilapok és azokban folyó regényekben túl alig terjed valamire.

Ezeknél hathatós eszköz volna a hetenkint és plébániánként tartandó konferenciális beszédek, a nép számára tartott prédikációknál kissé magasabb színvonalon tartva, mint ez már külföldön régóta dívik.

Ez a fáradság igen üdvös irányban hozná meg gyümölcsét. Egyszóval törődni kell a középosztályal is, ha egy kissé túl is kell mennünk a megszokott chablonokon.

Lám a missiók nem egy helyen csodákat miveltek. De még itt sem szabad ám elhamvadni engedni a felélesztett paraszat.

És ebben az irányban alig történik valami.

Falun a parochus csak úgy számít, ha jó partner, jó asztalt tart és kellemes társalgó. Ha még egy kissé pletykázni is tud, akkor éppen aranyos egy ember. A mi közép osztályunknál csak úgy népszerű, ha látogatáskor otthon felejt a lelkipásztort.

És sajna, plebánosaink sokan keresik ezt az olcsó népszerűséget, a helyett hogy a középosztály megnyerését, mondhatnók katolikus irányú regenerációját tartanák szemük előtt.

Vajmi sok eszköze van a művelt lelkipásztornak, ily irányban üdvösen működni.

De nézzük csak hazánk más felekezeteit. Nézzük a zsidókat. Ünnepnep egyikök sem mulasztja el az istenitiszteletet. Imával kel, imával fekszik.

Nálunk?

Részt vettem katolikus házakban az ebédek százain, ha véletlenül nem volt katolikus pap jelen, senkinek sem jutott eszébe még csak keresztet is vetni az ebéd előtt. No, ebéd után az már vérmes remény leendett.

És ez nincs jól így.

Nekünk meg kell teremteni közép-

osztályunknál a katolikus öntudatot, fejleszteni a katolikus szellemet, máskülönben nem boldogulunk.

Gyónni, böjtölni? Ezzel eldicsekszenek hogy évek óta nem teszik.

És ez így van régóta! Hiszen már Eötvös báró »Karthausijában« panaszkodik erről.

»Vasárnap jött és senki templomba nem ment; a nép egy processziót járt, mi nyugodtan nézék ki ablakainkon; az egyház böjtöt rendelt s mi hust evénk; én enni nem akartam, s atyámat a böjtre figyelmessé tettem; ő mosolygott.«

Mintha csak ma íródott volna!

Nagyon találóan mondja tovább:

»Hogy e vallástalanság nem egyes kivételek sorsa, hanem hogy körtája századunknak.« Hozzátehetjük regés végségig.

De csak szóljon ő.

»Megkereszteltetünk« így ír Eötvös: »szokásból, mint keresztények neveltetünk, mert már a felvett rendszer így hozza magával; s miután évekig hittünk s évekig boldogok valánk hitünkben; belépünk az életbe s vallástalanság áll körülöttünk; hitünkéről szöllum s mindenki vállat von; az egyház parancsáról s mindenki szánja gyengeségünket, mert praktikus század ez, melyben élünk, melynek jelszava: számolj és dolgozzál; a kor vallása haszon és ha vannak mártyrjai századunknak, csak pénzvágy az, mi őket szenvedni és lemondani tanítja.«

Ránk, korunkra illenek majdnem 1/2 századdal ezelőtt írt e szavak.

És mi okozza ezt?

Tegyük szívünkre kezünket.

Nagy része van ebben a pasztorizációban nyilvánuló közönynek. Okai azok, a kik a lelkipásztorkodást nem hivatásnak, de hivatalnak nézik.

Alelkipásztorkodásmostmissió. Igenis! vissza kell hódítania másfél század mulasztását. Ez azon archimedesi pont, melyen a katolicizmust diadalra emeljük.

## A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

### Egy jóslat báró Eötvös Józsefről.

Kétségkívül alig van Magyarországon ember, ki ne hallott volna a cigány-asszony ama jóslatáról, hogy br. Eötvös Józsefet föl fogják akasztani.

E jóslat híre először 1848-ban merült föl, s később is mindannyiszor felszínre került, valahányszor az országban valami alkotmányos mozgalom támadt, melyről — bár csak a legtávolabbról is — erősebb összeütközésre lehetett következtetni; sőt e jóslat 1849 után még erősebben s a valószínűség egy nemével hozatott forgalomba, miután már szemünkkel láttuk, hogy mozgalmas időkben az erdők fái nem csak cseregallyakat teremnek a szerezpívők homlokára, hanem teremnek — bitófákat is, s hogy ily időkben még az oly határozott loyális sem biztosíthatja az embert, minő a Batthyányé volt, ha az eszeveszett bosszú áldozatokat követel.

E jóslaton kétségkívül Eötvösnek kellett leginkább mosolyognia, ki ennek keletkezését, származását legjobban ismerte; azonban előzményei s a véletlen játéka később ránézve is oly végzettségűvé látszottak azt alakítani, hogy Eöt-

»Mi nem támadunk senkit, mi aggrésszivek nem vagyunk« — így szólott Margalits Ede a Pázmány-egyesület elnöke — »de a katolikus elveket illetőleg intranzigensek vagyunk.«

E szavakat kell vésnie minden lelkipásztornak mélyen az emlékezetébe, a hercegprimástól a legifjabb káplánig.

Mi kinosan hat a népre, midőn főpapok alkalmazottjai, vagy a kántor előjárnak a hitközöny dolgában, s undokabban karomkodnak a huszár-sztrázsamesternél.

Vagy nem hat-e kinosan, ha a papi jószágon alkalmazott tiszték sem a gyónásban, sem a körmenetben részt nem vesznek? Nekik derogál a néppel, forráságban, porban, a legfölségebb oltáriszentséget úrnápkor követni, és csak úgy, mintegy profán látványosságot ott nézik az ablakokból vagy a kerti-rács mögül.

Exempla trahunt!

Erre kéne gondnak lennie.

Majláth gróf erdélyi püspök naponta maga köré gyűjti udvarának személyzetét, s minden alkalmazottját és estéknént hórárt végez velük közösen. Nincs alóla kivétel.

És ez hat.

Mert az egyház parancsai, a lelki- atya tanító feddő szava, egyaránt szól a koronás királytól a koldusig, nemcsak a misera plebs contribuensnek.

Csak a középosztály volna kivétel és papi uradalmak liberális kocsisú tiszt urai?

Pedig de sokszor így van ez! s így hül a népben is a vallás, lazul az erkölcs, foszlik a tisztelet és enyészik a felebarati szeretet.

Az új lelkületére alkalmazottainak viselkedéséből következtet a tömeg, ép azért tenni kell arról, hogy e következtetés ne üssön ki balul.

Mit használ az apostoli szelidség, fenkölt gondolkodás és fejedelmi bőkezűség oda fönt; ha azután az alantosok fel-

vős egyszer csak megszűnt e saját maga által indított jóslaton mosolyogni, s noha barátainak csak nevetgélve, trefálva mondta el a jóslat történetét, sokan voltak kik a báró mosolya mögött némi erőtetést vettek észre, a mi legalább is annyit bizonyított, hogy az egész dolog ránézve egyáltalában nem kellemes, s jobb szeretné, ha az oly ártatlan, sőt dévaj alakban sem történt volna meg, mint a hogy valójában megtörtént.

\*

A harmincas évek közepe felé báró Eötvös József Magyarország egyik legszerencsésebb ifja volt. Születésénél fogva dúsgazdag és előkelő, ifjuságánál fogva vidám, dévaj, sőt talán kissé könnyelmű.

Én, ki benne már a mély költőt, s a nagy gondolkozót ismertem, alig tudám ezt elhinni, ha nem emlékezném, hogy néhány év előtt egy akadémiai ülésen mellettem állva, mosolyogva így szólt hozzám:

— No nézze csak, mennyi fiatal vendégünk van! Itt hallgatónak már két óra óta a nagy melegben... Istenem! engemet ebben a korban semmi sem lett volna képes ilyen helyen tartani.

Tehát az ifjú Eötvös lovagolt, vívott, táncolt, pezsgőzött és udvarolt, mint a többi fiatal

fuvalkodott göggel érintkeznek a közönséges halandóval, és kapzsi haszonlesésből előidézett törzsalkodások, besugásokkal és kenyérrigység szülte marakodásokkal töltik el idejüket.

Szerintök pedig ők képezvén a katolikus középosztály magvát, világítsanak tehát jó példával legelő. És ha nem teszik, tenni kell róla, hogy tegyék.

Ez is pasztorális feladat.

Nekünk derogál a paraszttal egy székben ülni az Isten-házában, tehát inkább nem is imádkozunk. Nem helyes gondolkodás. De ha már megvan, alkalmat kell nyújtani arra, hogy konferenciákon külön tanítást kapjon az értelmiség.

Mert a katolikus középosztály megteremtésére nincs áldozat, mely nagynak mondható, mert csak akkor lehet szó katolikus regenerációról, ha meglesz egy erős, öntudatos, katolikus szellemtől áthatott középosztályunk. *Laius.*

### Thuróczy Vilmos főispán jubileuma.

Nagy apparátussal fogtak hozzá a jubileum országgraszoló fényvel való megtartásához és ime minden kezdeményezés, minden tervezés dugába dült, és csak egy középszerűen látogatott megyei közgyűlés, meg egy banketté zsugorodott össze. Azt híresztelték, hogy a politika nagy korifeusai mind meg fognak jelenni, báró Bánffy Dezső, Tarnóczy Gusztáv és Szalavszky Gyula a nagy vértanúk, de bizony nem jöttek. Független megyei nagybirtokost kértek fel, hogy ő mondja el a közgyűlésen a díszbeszédet, de kosarat kaptak. Tervezte volt a város fényes kivilágítása és fáklyás zene, de nem volt a ki világítson, nem ki fáklyát vitt volna és így egymásután rombadult a szép kártyavár.

Julius hó 26-án reggel összesen hét nemzeti zászló hirdetője volt a nagynak ígérkező napnak, azok is szerényen lehorgasztott lepellel csüngtek a esendes utcák fölött, a járók-kelők közt 2/3-ad része frakkos vagy Ferenc József-kabátos férfiak voltak, kik 10 óra tájban siettek a megyeház felé. A bizottsági tagok mintegy másfél-százán mérsékeltlen töltötték meg a vármegyeház termét, máskor voltak benne 300—400-an is. E napon tolongás nem volt. Felerésze megyei és

báró. Különösen gyakran kereste föl X. gróf palotáját, melyben az ifjú contesseek nagyon szívesen fogadták az előkelő és szikrázó szellemű fiatal báró udvarlásait.

A contesseek nem rég jöttek haza Párizsból s tele voltak Lenormand asszony jóslataival, melyekkel akkor az egész francia főváros csaknem kizárólag foglalkozott.

Mi is ismerjük az »asztalmozgatás« egymást bolondító korszakát, s így elhíhetjük, hogy Párizsban is volt oly időszak, midőn politikai vagy más nagyobb események hiányában, a társadalomnak ki kellett gondolni valami foglalkoztató és izgató szert, hogy a nagy csöndesség miatt el ne aludják.

A mit kerestek, megtalálták Lenormand asszonyban, a ki jóslat egyeseknek és társaságoknak, s a mi természetesen nem is lehetett más-kép, jóslatai egytől egyig mind beteljesedtek.

X. marquisnak ép úgy megjövendölte neje hűtlenségét, mint azt, hogy a grófné félév múlva vizontt megsalatlván, maga magát mérgezi meg. G. öreg vicomteot Afrikában elesett fiának föltámadásával kecsgettette, s a fiú csakugyan föltámadt, miután nem is halt meg, hanem hazajött érdemjelekkel, arany vállrojtokkal stb.

Fama asszonyság fecsegő ajaka ezer ilyen

városi tisztviselőkből, jegyzőkből és tanítókból állott. Pelesárszky Ananiás szent ferenczendi házfőnökön és Ferenczi József gimn. tanáron kívül Nyitráról pap nem volt jelen. A vidéki papságból még Vincze Károly, Boll János, Lelkes Adolf és Hancsok volt jelen, az előbbi három az esztergomi, az utóbbi a besztercebányai egyházmegyéből, a nyitraiból senki.

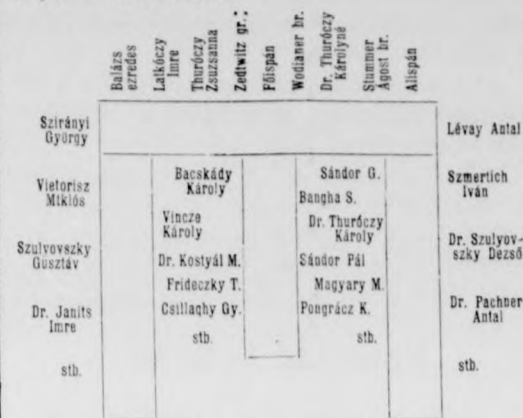
Magyar főuraink is tündököltek távollétükkel, ha csak Zedtwitz Utz grófot, Wodianer, Stummer, Steiger és Friesenhof bárókat azoknak nem tekintjük. 10 óra után Markhot Gyula alispán díszmagyarban elfoglalván az elnöki széket, a rendkívüli diszgyűlést rövid, majdnem semmit mondó szavakkal nyitotta meg.

Azután egy 9 tagú küldöttséget nevezett meg, mely a jubiláló főispánt meghívja. A küldöttség Lévay Antal elnöklete alatt következőkből állott: Engel József, Lulják Antal, gróf Zedtwitz Curt, báró Steiger Albert, Szirányi György, Hancsok plebános, stb. A főispán eljenzés közt a terembe lépett és szokott helyére ült. Nyomban felkelt Szulyovszky Gusztáv országgyűlési képviselő és egekig magasztaló hosszú beszédet mondott, s a főispánról annyi sok jót mondott, hogy ha azt mind a vármegye javára teljesítette volna, a mint hogy Szulyovszky állítása szerint tette is, akkor a főispánnak Mathuzalem kora is kevés volna. És ha csak egy tizedrészt is tette volna annak, a mit Szulyovszky felemlített, akkor Nyitra vármegye a vármegyék Eldorádója lenne. Simán, mint egy kigyó átsiklott a választási mozgalmakon, s hogy a kedélyek lecsillapodtak már, csakis a főispánnak köszönhető (?). Dicséri a vármegye elsőrangú adminisztrációját, milyennel kevés vármegye dicsékedhetik, a főispán vasuti politikáját a stratégiai bölcsesség netovábbjaként deklarálja; pedig a mint tapasztaljuk, a Thuróczy-Craus-féle vasuti politika majdnem teljesen tönkretette a vármegye közgazdaságát, és így ment az zengzetes módon kifecamított cirkalmakban 3/4 órán keresztül, a miből senki okosabb nem lett. A főispán az eljenzések elhangzása után meleg szavakban köszönetet mond a szinte meg nem érdemelt meleg óvációért, mondván, hogy mindazt, a mit ezen 10 év alatt sikerült neki kivinni, azt a törvényhatóság hathatós támogatásával tette. — Mire a főispán elhagyta a termet, az alispán pedig berekesztette az ülést.

Ezen hivatalos aktus után a főispán fogadta a vármegyei tisztikar hódolatát, átvevén a neki szánt drága, de sikerültnek éppen nem mondható albumot. Ezután a honvéd-tisztikar Balázs Gyula ezredes vezetése alatt tisztelgett a

főispánnal, Nyitraváros tanácsa dr. Rudnay Sándor polgármester vezetése alatt, és a megyei állami tanítók, kik egy díszesen himzett tokban feliratott nyujtottak át a főispánnak.

A *banquet*. A vármegyei ház nagyterme hosszában az asztalok m alakjában voltak felállítva, melyek mellett a következő rajz szerint foglaltak helyet a következők:



Míg a többiek vegyesen ültek. A főispáni titkári és jegyzői kar hivatalos helyiségében szintén volt terítve a kisebb rangú csillagok számára. A harmadik fogásnál pezsgő szolgálatot fel, felkelt a főispán, kinek gomblyukában egy szép maréhall niel rózsza tündöklött, és vele együtt felállt az egész társaság, mire a királyra mondott rövid pohárköszöntőt s nyomban rá dr. Janits Imre felköszöntötte a főispánt, dr. Szulyovszky Dezső Thuróczy Vilmosné, mint a nők mintaképe, erre Thuróczy Vilmos újra mondott tőszott Nyitravármegye közönségére. Azután következtek az elmaradhatlan tősztok, melyekről azonban nem szokás elszámolni.

A városban mindenütt azt beszélték, hogy Thuróczyra meglepetés készül, az egyik Lipótrendet, a másik pláne titkos tanácsosi címet emlegetett; de a lapok nem hoztak semmit. Azaz mégis valamit. Sz. Anna napján azt a rövidke hírt, hogy Horánszky Nándor néhány napi tartózkodásra Széll Kálmánhoz Rátótra utazott.

Városi közgyűlés.

Nyitra város képviselő-testülete július 27-én rendkívüli közgyűlést tartott a törvénykezési palota építése ügyében. Az elnöklő polgármester jelenti, hogy Plósz Sándor igazságügyi miniszter, Bernáth államtitkár és Kiss műszaki tanácsos kíséretében jul. 16-án Nyitrára jött és a neki fel-

ajánlott telkekből 11-et tekintett meg, melyek közül csak három nyerte meg tetszését. Végleges megállapodását pedig rendeletben tudatta a várossal, a mely szerint elhatározta, hogy a palotát a honvéd-laktanya mögött fekvő területen, az Árpási, Szeikó és Lelkes-féle telkek hozzávételével építeni szándékozik, de csak azon esetben, ha a város a környéket csatornázza és kikövezteti, az állat- és gabona-vásártereket elhelyezi, mely célra a miniszter a tábordulói földeket (a pályaudvar előtt) ajánlja megvételre 70000 koronáért; ha a város ebbe bele nem egyeznék, akkor a miniszter a tábordulói szántóföldekre építi a palotát, esetleg beláthatlan időre elhalasztja az építkezést.

A városi tanács a miniszternek ezen kategorikus ultimátumára határozatként javasolja, hogy írjon a képviselő-testület a miniszterhez, hogy kívánságát mostoha anyagi viszonyai miatt a város nem teljesítheti, a miniszter pedig építse a palotát tetszése szerinti helyre.

Dr. Janits Imre nem ért egyet a tanács javaslatával és indítványozza, miután a város még nem is tudja, hogy tulajdonképen mit akar a miniszter építeni, az épület milyen területet foglal el, mennyi van reá előirányozva és nem is szólhat hozzá érdemlegesen, felkérendő lenne a miniszter, hogy az ügyre vonatkozó összes iratokat és terveket a várossal közölje, úgy hogy azt tanulmányozás tárgyává tehessek, és akkor biztos ígéreteket tehesünk. Felkérendő még a miniszter, hogy a 70,000 kor. vételárból 20,000 koronát engedjen el.

Mérey Lajos a képviselő-testület engedékenységeinek tulajdonítja, hogy az ügy ilyen stadiumba került. A képviselő-testületnek ekkoráig mindig tanusított meghunyászkodó engedékenysége sok pénzbe került a városnak, a nélkül, hogy hasznát láttuk volna; így történt az a sátoztábor építésétől kezdve a méntelepig. A miniszter ilyen előzmények után biztosan számít az engedékenységre. A polgármesternek teljes erélyével fel kellene lépni, a város érdekeit megvéendő a miniszter ellen, még ha állását is köti hozzá. Az alispántól is elvárta volna, hogy állásának letévésével fenyegetse a minisztert, a főispánnak szintén kötelessége volna állását a miniszternek rendelkezésére bocsátani, de még a városi képviselők is mondjanak le mandátumaikról; s szeretné azt a minisztert látni, a ki az ilyen momentumoknak ellent tudna állni.

Indítványozza, hogy előbb tudja meg a város, hogy mibe kerül az építkezés, azután vegye azt a város saját kezébe, vegyen fel 1.000.000 koronás kölcsönt, habár 6%-on, építse fel ezen pa-

mesével tudta Lenormand asszonyosság jóstehetségét illusztrálni, s utójjára nem is tartották Párizsban valamirevaló embernek, ki az élelmes asszonyosság által magának valamit nem jóslatott.

Eötvös ép Párizsba volt indulandó, s így a comtesseek a legnagyobb felelősség terhe alatt meghagyták neki, hogy Lenormand fölkeresését el ne mulasztja.

Az ifju báró meg is ígérte, hogy fölkeresi a csodás tehetségű jósnőt, azonban, midőn Párizsba ért, vagy a világváros egyéb kínálkozó élvezetei miatt, vagy mert a jósnő hire időközben alábbszállt, s nem beszéltek felőle többé annyit, mint azelőtt, elmulasztotta a jósnőt fölkeresni, s hazajött, a nélkül, hogy Lenormandt látta volna.

Meg is feledkezett az egész dologról.

Itthon első látogatásainak egyikét mindjárt a grófi háznál tette.

A comtesseek örvendeztek a viszontlátáson és legelső kérdésük is az volt, hogy meglátogatta-e Lenormandt?

— Meg! felelt felelt félig tréfásan az ifju báró, ki kényelmesebbnek találta a rövid igenlést, mintsem azt, hogy hosszasan mentegetődzék.

— Nos, hát mit jóslott? kérdeék a grófnők nagy érdekeltséggel.

Eötvös már most — mint később maga beszélte — oly képtelenségeket akart mondani, hogy a grófnők maguk is észrevegék, hogy válaszaik nem egyebek körmönfont tréfánál.

— Először is azt jóslotta, hogy atyám vagyoniag tönkre fog jutni, hanem én, saját érdemeim és szerencsém által, kedvező viszonyok közé jutok.

Ez akkor a legképtelenebb állítások egyikének látszatott, miután Eötvös atyja, Magyarország tárnoka, rendkívül gazdag ember s elpusztíthatatlan terjedelmű birtokok ura volt.

A comtesseek nagyon pikánsnak találták a jóslat első részét, s tovább kérdezősködtek:

— Hát még mit jóslott?

— Nos, nos, folytatta Eötvös az előbbi humorral, azt jóslotta, hogy én miniszter leszek.

Ez még nagyobb abszurdum volt abban az időben; egy magyar ifjunak miniszterségre gondolni akkor, mikor az ilyen polcot egyedül csak a Metternichiek voltak hivatva elérni.

— Hát még? Hát még? kérdezték fölcsigázott érdeklél a comtesseek. Mit jóslott Lenormand?

Eötvös véget akart vetni a kényelmetlenné váló dolognak, s rövideden válaszolt:

— Azt jóslotta, hogy utójjára is — *fölakasztanak*.

— Ah! sóhajtoztak a grófhölgyek, és nem kérdezősködtek tovább.

\*

Év év után mult el, bekövetkezett 1848, s báró Eötvös József nyilvános szereplésének tetőpontjára ért.

Régen elfeledte már a grófi családot, Lenormandt, midőn 1848 közepén egy szép reggel levelet kap a comtesseek egyikétől, ki azóta régen férjhez ment, s a kinek már hollétérol sem volt tudomása a bárónak.

Az aggodalmas levél körülbelül így hangzott:

„Báró úr! Bizonyára nem zavarnám önt bokros hazafiui teendői közt, ha másrészt honleányi kötelességemnek nem tartanám báró urat egy rég elmult eseményre figyelmeztetni. Emlékezik-e báró úr, Lenormandra és jóslataira? Azt jóslotta, hogy báró ur dúsgazdag atyja vagyoniag tönkre megy, s beteljesedett; azt jóslotta, hogy báró ur miniszter fog lenni, s ön csakugyan elnyerte Magyarország kultusztrárcáját; hanem jóslott Lenormand még valami *harmadikat* is. Ha elfeledte ön, emlékeztetem reá. Zivataros idők járnak, midőn a napok eseményeit nem lehet

lotát a város maga, de úgy hogy ha a miniszter 40 éven keresztül 5% kamatot biztosít.

Dr. Rudnay polgármester személyes kérdésben szállal fel mondván, hogy ez nem ok, melyhez állását kötnie kellene, ez csak anyagi kérdés, melynek elvi jelentősége nincsen, és őt a polgármesteri székre a város közönségének bizalma emelte, melyet csak akkor hagy el, ha ezt a bizalmat elvesztette. Markhot Gyula alispán hasonlóképpen a személyes megtámadásra válaszol, visszautasítván Méreynek feltevéseit, és nem engedheti meg, hogy Mérey neki köteleességeiről praelectiokat tartson, áttérve a tárgy lényegére, nem osztja a tanács nézetét. A miniszter ajánlatának rideg elutasítása más helyzetet nem teremtené, sőt elmérgesítené azt, és azt véli, inkább kéressek meg a miniszter, hogy ne tegyen annyi kifogást most egyszerre, mely idővel természetesen magától eltűnik, minden nagyobb áldozat nélkül.

Markovics János, mint a tanács egyik tagja, a miniszteri leiratban egy ultimátumot lát, mely félre nem magyarázható, és a miniszternek utolsó szavát tartalmazza, tehát a tanács is ehhez ragaszkodva más határozatot nem is hozhatott; pártolja annak elfogadását. Együttal kijelenti, hogy a miniszter által kérteken kívül a városnak még sokkal több áldozatába fog kerülni az a tér.

Első sorban a temetőt nem fogja közelebb tenni, mely egy is teljesen megtelt, és a város netáni járvány beálltával sürgősen köteleztetnek intézkedni más temetkezési helyről, mi óriási áldozatokat vonna maga után, okvetlen el kell távolítani a járvány-kórházat és másutt felépíteni, a hullaház és sírások lakása szintén néhány 1000 koronát nyelne el.

Kubinyi Endre tiltakozik Markhot alispánnak azon kijelentése ellen, hogy a képviselő-testület elhamarkodva hoz határozatokat, melyek aztán nagy károkat okoznak a városnak. A képviselő-testület mindig gondosan meghányt-vetett minden fontos tárgyat, különösen az ellenzék volt az, mely soha semmit meg nem szavazott, de a többség az, mely mindig szolgálatkészen megszavazott mindent, pl. a vasutára kidobott 100000 koronát, és sok más ilyen haszontalanságra dobott ki pénzt.

Dr. Bangha Sándor legjobb teleknek tartja azon épület-tömböt, mely a piaristák előtt terül el, le egészen a plebánia-utcába. Különösen egészséges fekvésére fektet sulyt, hogy ezen a helyen cholera soha nem volt.

Árpási szokott panaszos hangon talán szá-előre kiszámítani. Báró ur, legyen ön óvatos s fogadja mely honleányi üdvözlőmet, melylyel vagyok — N. grófné.\*

A grófnők a jóslatot, melyet Lenormandának tartottak, valószínűleg másoknak is elmondák, s 1848-ban ajkáról ajkra szállt az a monda, hogy Eötvösnek egy cigány asszony azt jövendölte, hogy föl fogják akasztani. A magyar kiadás Lenormandából cigány asszonyt csinált.

Eötvös azonban — mint föntebb is említők — barátai előtt az egész jóslatot saját költeménye s ifjúkori tréfája gyanánt tüntette föl, de miután a tréfajóslat két első része oly csodálatosan beteljesedett, a báró még sem volt képes a harmadik pontra egész elfogulatlansággal gondolni.

S ki tudja, hogy ezen elfogultság nem játszott-e szerepet későbbi politikai pályáján, s nem volt-e befolyással azon túlvatosságra, mely eljárásait sokszor jellemezte?

Hiába, a költők mind idegesek és — habonások!

Tóth Kálmán.\*

\*) Tóth Béla „Magyar anekdotakincs” című legújabb művéből, melynek most jelent meg a III. kötete Singer és Wolfner budapesti könyvtáras cég kiadásában s csupa magyar vonatkozású ujjbkkori történeti anekdotákat tartalmaz. Szerk.

zadszor előhuzakodik a város mostoha anyagi viszonyaival, hogy a város nem képes a terheket többé viselni. (Hát miért kötött Árpási oly gyorsan egyezséget a kormányval, mikor ez a 6200 koronát nem érő majorjáért 36000 koronát kínált? Szerk.)

Dr. Thuróczy Károly a fapiac mellett foglal állást. Dr. Sztránszky a tanács javaslatát fogadja el. Mérey félreértett szavait rektifikálja, mire a vita véget ért.

A polgármester szavazatra bocsátotta a városi tanács javaslatát, mely 33 szóval 16 ellenében fogadtatott el.

Közben jelentette a polgármester, hogy Schlachta Miksa bécsi lakos kalmár-utcai házát 140000 koronáért ajánlja fel az igazságügyi kormánynak, de a város erre nem reflektál.

### Közigazgatási kuriózumok.

Jelszó lett immár, hogy a közigazgatást egyszerűsíteni kell, nagyon tintába fullasztják a lényegét. Azt is hangoztatják, hogy félre a sok írka-firkával, legyen úgy, mint a törvénykezésnél, szóbeliség és közvetlenség. S a mi fő, domináljon a józau ész!

Aláírjuk.

Hogy pedig ideje már egy más rendszer bekövetkeztenek, időnközönként szemelvényeket közlünk közigazgatásunk ügymenetéből, természetesen elhagyva a neveket, quia exempla sunt odiosa.

Ime mindjárt egy pár!

X. katonai iratait pótlás végett leküldi az alispán, mert nincsenek az állítási lajstrom-kivonattal és az anyakönyvvezető záradékolásával ellátva. A főszolgabíró leküldi az anyakönyvvezető (nem anyakönyves, mint az új nyelvújítók kieszeltek) körjegyzőnek. Ez legott záradékolja a családi ívet és visszaterjeszti a főszolgabírónak. Ez sürgősen az alispánnak, de már a korábbi alispáni rendelet elmosódott és el nem olvasódott, sem az iratok át nem nézödtek, tehát az állítási lajstrom-kivonat ismét nem melleklődött. Az alispán tehát újra leküldi pótlás végett az iratokat és mindez ad majorem bürokratiæ gloriam.

A másik eset még szebb.

X. sorozás alá kerül, mert a születéshely anyakönyve kimutatja. Kiállítják a sorozásra való behívót, elküldik születése helyére. A körjegyző jelenti, hogy Z.-be távozott. Keresik. Sorozás után beküldi az egyik körjegyző X. halotti levelét, melyet a születéshelye után illetékes körjegyző felterjeszt a főszolgabíróhoz. Egy hónap múlva a főszolgabíró erélyes rendeletet meneszt a születéshely körjegyzőjéhez, hogy X. haladéktalanul utóállítandó. A buzgó körjegyző valamiképp kiokumálja, hogy hiszen X. Z.-ben van, átír oda. Ott pedig egy humoros kolléga hivataloskodik, aki sincere átír, hogy X. már a sorozáshoz sem mehetett el, mert meghalt, ime itt már a második halotti levele, tehát utóállításhoz sem jöhet. Jelentés a főszolgabíróhoz a halotti levél második példányával.

Erre való nálunk a drága idő.

Böngész.

## Ujdonságok.

**Személyi hírek.** Simkó Antal, nyitrai apátkanonok Badenbe, dr. Paulik, vágújhelyi orvos, a nemzetközi orvos-kongresszusra Párisba utazott.

**Halálozás.** Szlavnicai Sándor Károly liborcsai körjegyzőnek hitvese, szül. Betüfi Paula úrnő, f. hó 18-án életének 39-ik évében, hosszas szenvedés után jobblétre szenderült.

**Adomány.** Bartha János építőmester a kath. kőművesek együletének ujabban 20 koronát adományozott. Köszönet érte. I. f. m.

**A helybeli irgalmas testvérek** mult vasárnap fényes isteni tisztelettel ünnepeltek meg alapítójuk, páli sz. Vince ünnepét. A mindig diszes templomuk még szebb volt e napon. Az infulás misét dr. Csippek Sándor kanonok tartotta, a chóruson a felsőbb leányiskola itt tartózkodó növendékei énekeltek, kellemesen és művészettel, Gratia testvér dirigálása mellett.

**Ösztöndíjak Párisba.** A pozsonyi keresk. és iparkamara vidékünkéről a következőknek adott utazási ösztöndíjt a párisi világkiállításra: Keltscha Nándor szobafestő, Nyitra 400 korona, Pagács Pál asztalos, Nyitra 400 korona, Sztrakovics Boldizsár, töltény-hüvelykészítő, Nagy-Sztrice 400 korona, Ripka Aristid zongora-készítő, Trencsén 600 korona és Zsabkay Ferenc géplakatos, Zsolna 300 korona.

**Térképkiigazítás.** A katonai vezérkari térképek időközönként, a beállott terepváltozások miatt kiigazítottak. Ugyanezen célból hétfőn Windsori Antonelli vezérőrnagy vezetése mellett a cs. és kir. utászrezred 11 törzs és főtisztje érkezett városunkba, s „Szarvas“-szállóban vettek szállást. 3 napi munkálkodás után ismét elutaztak.

**A nyitrai kath. kőművesek** egylete nemzeti zászlajának ünnepélyes felavatása alkalmából Nyitrán, 1900. évi augusztus hó 5-én zártkörű ünnepélyt rendez. Az ünnepély sorrendje: 1. Délután 4 órakor szeg-beverés az egyleti helyiségben (Vármegyeház-tér 3 szám.) 2. Ünnepi beszéd, tartja Belák József egyleti másodelnök úr. 3. Kivonulás a Szigetbe a zenekedvelők egylete zenekarának kíséretével. 4. A Szigetben hangverseny a zenekedvelők együletének zenekara által. 5. Este 8 órától tánc. Személyjegy nem tagok részére 40 fillér.

**Hirtelen halál.** Tyepliczky János színházi házmester és cipész, a főispáni diszebeden mint kiségitő pincér szolgált. Asztalbontás után Tyepliczky a maradék borokból és pezsgőből többet ivott, s így kissé borokásan érkezett este 1/2 7 órakor haza, hol is egy dívánra lefeküdt és elaludt. Öreg este neje felakarta kelteni férjét, de Tyepliczky meg sem moccant, a gyorsan hívott orvos dr. Biringer Ferenc már csak a szélütés következtében beállott halált alapíthatta meg.

### Óvakodjunk a repülő golyóktól.

A nyitrai 14. honvéd gyalogezred folyó évi augusztus 1-én és 2-án mindkét napon reggeli 6-tól kezdődőleg éles tölténnyel lögyakorlatot tart Darázs község és + 200-al jelzett magaslat közt. Fő löirány Kajsza község, Pleska + 452. Figyelmeztetik a közönséget, hogy az említett napokon a löirányban levő erdőben való tartózkodás, vagy járkálástól, miután életveszélylyel jár, óvakodjék. A cellővés idejében a lövés irányában a magaslaton vörös zászló fog kitűzteni és megfelelő számú örök lesznek kiállítva.

**Búcsújárás Mária-Cellbe.** Kottesovszky Alajos nyitra-máriahegyi lelkész aug. 23-án a nyitrai vasuti indóházból Galgóc—Lipótvár—Bécs—Sz.-Pöttningen át Mária-Cellbe körmenetet vezet. Egy személyre szóló jegy ára Nyitráról II. oszt. 15 frt., III. oszt. 9 frt. — Vágsellyéről II. oszt. 12 frt 80 kr., III. oszt. 7 frt 50 kr. — Galgóc-Lipótvár: II. oszt. 13 frt., III. oszt. 7 frt 70 kr. — Pöstyénből II. oszt. 13 frt 70 kr., III. oszt. 8 frt 20 kr oda és vissza. A zárandoklat hét napig tart.

**Jubileumi epizód.** A fehér asztalt nem szeretjük kritizálni; sulyt sem fektetünk arra, hogy mit mondanak ott az emberek, akár dicsérnek, akár ócsárolnak, mert az étel és ital filozófiája külön mérték alá tartozik. Még sem hagyhatjuk azonban szó nélkül a közzsájon forgó és

a főispáni ebéden állítólag lejátszódott epizódot, hogy akadtak néhányan, akik az üdvözlő táviratok felolvasásánál a nyitrai püspök úr táviratát, mint mondják, lebecsülték. Úgy tudjuk, hogy ezt a jubileumot a kibékülés nevében kezdték, a hír szerint pedig ily formán abcuggal végezték. A kik a zöld asztalnál sem értenek a dologhoz, hogy azok a fehér asztalnál így végzik, nem csoda. Mi nem is szólunk az esethez, csak annyit konstatálunk, hogy ilyen esetben a művelt emberek között, kivált ha főispán ül az asztalfőn, a „Művelt pesti társalgó“ kis könyve nélkül is szokták betartani a primitív illemszabályokat.

#### A F. M. K. E. évi nagygyűlése.

A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület, az ország legrégebb és legtevékenyebb kultúregyesülete, augusztus 28-án tartja meg az évi nagygyűlést Zólyomban, a Felvidék egyik leginkább magyarosodó városában. Zólyom város közönsége máris nagyban készülődik, hogy ezt a napot a felvidéki magyarság ünnepévé avassa. Vendégeül hívja az egész magyar kormányt és a sajtót, hogy tanuja és részese legyen a magyar állameszme erejének és hódításainak a Felvidéken. Ott lesz Felső-Magyarország intelligenciájának és népének színe-java, hogy ünnepies bizonyosságát adja, milyen nagy eredményeket ért el a F. M. K. E. tizennyolc éves hazafias munkálkodásával. Az elnökség ebből az alkalomból felhívja az egyesület tagjait, akik a nagygyűlésen részt venni kívánnak, hogy a szándékukat az egyesület központi titkári hivatalánál (Nyitra) mielőbb jelentsék be, hogy megfelelő elszállásolásokról még idejében gondoskodhassék. Az egyesület tagjainak a kereskedelmi miniszter, a nagygyűlés idejére, kedvezményes vasuti jegyeket is biztosított.

A farkasdi jegyző ellen folyamatba tett fegyelmi ügyben a pótvizsgálat — mint lapunknak jelentik — folyó évi július 15-én nyert befejezést. A pótvizsgálat anyaga a tavalyi vizsgálati anyagához képest feltűnően elűt, amennyiben a vizsgáló-biztos Winkler Gyula m. aljegyző úr ez alkalommal nem csak a feljelentőt és tanukat, de a panaszt jegyzőt is kihallgatta, védekezését jegyzőkönyvbe foglalta, az általa hivatkozott tanukat is kihallgatta, a mi a mult évi vizsgálatnál nem történt meg. A pótvizsgálat ennél fogva a farkasdi állapotok valódi képét illusztrálja, s azt hisszük, hogy a megyei alispán úrnak most módjában lesz elfogulatlan igazságos ítéletet hozni.

**Erzsébet királynő szobra Pöstyénben.** Azon fürdőhelyek közül, melyek boldogult királynénk emlékéét kegyelettel óhajtják megőrizni, Pöstyén fürdő jár elől. Már az elmúlt évben létesült itt a kies park egy pontján cyprus-fákkal beültetett Erzsébet-tér, pihenő pontja a sétáló közönségnek. A fürdőhely egyik utcája Erzsébet-utcának nevezetett el. Ujabban pedig nagyszabású gyűjtés indult meg egy létesítendő Erzsébet-szobor javára, melynek mintázata — Jankovich Gyula jeles szobrászunk műve — a fürdő gyógytermében állandóan látható. — Az elmúlt vasárnap dr. Fodor Kálmán ottani fürdőorvos neje kezdeményezése és lelkes közreműködése segítségével parkünnepély folyt le ugyanazon cél javára, este pedig művészestély rendeztetett. Résztvettek benne az itt időző fürdővendégek legtöbbször, köztük báró Révay Gyuláné, gr. Eszterházy Istvánné, gr. Erdődy Imre és családja, br. Fekete stb. — Az estélyen Semsey Mariska a m. kir. opera tagja, valamint Kállay Lujza a debreceni színház tagja, közreműködtek a közönség őríási tetszése mellett. — A szoboralap javára 2500 korona gyűlt egybe.

#### A privigyei tűzoltók mulatsága.

Folyó hó 22-én a privigyei önkényes tűzoltóegylet az egylet pénztára javára a várostól félórányira fekvő regényes „püsti fenyveserdőben“ tűzijátékkal egybekötött táncmulatságot rendezett. Valóban merész feladat volt a privigyei zilált vi-

szonyok közepette társas mulatságot rendezni, de a lelkes tűzoltók derekasan feleltek meg feladatuknak — a békés egyetértés jótékony nedűjét hintették az ellenszenvtől lángoló szívekre, melytől a szívek fagyos burka lehámlott és a szent béke jótékony melege hatotta át a kedélyeket. Igen a mulatság fesztelen volt és látogatott. Az intelligens elem az iparosokkal vegyest kedélyesen elszórakozott. Ezen bizalmas egyetértésben az ember egy jobb kornak hajnalát látta felvirradni. A sikerült mulatság egyik kiváló mozaikját képezte Obonya István privigyei szabó beszéde, melyet tűzoltó társai nevében az egylet tevékeny elnökehez, Lulyák Antal ügyvéd úrhoz intézett. Oly szívrehatóan, oly nemes páthosszal beszélt az egyszerű mesterember, hogy a jelenvolt közönség szemeiből a meghatottság könnyeit sajtolta ki — az intelligenciát is beleértve. A tűzoltói mulatság méltó befejezését képezte a fényesen sikerült tűzijáték, melyet Leiner adóellenőr, a nála már több ízben tapasztalt gyakorlottsággal rendezett a közönség gyönyörködtetésére. Levelező.

**A galgóczi áll. polg. iskola értesítőjét** köszönettel vettük, szerk. Lázár Lajos igazgató. Az értesítő két első lapja Libertiny Gusztáv 30 éves tanfelügyelői működésének van szentelve. Az igazgató felemlíti, hogy a 20 évvel ezelőtt emelt monumentális épület jelenleg már térhiányban szenved, mert a 300 növendék számára berendezett iskolában az idén 60-nal több növendék volt felvéve, s okvetlenül az intézet megnagyobbitására kell hogy vezessen. A fiúiskola hat, a leányiskola négy osztályból áll. A fiúiskolába beiratkozott 233 rendes tanuló, a leányiskolába 125, összesen 358 (az értesítőben tévesen 361 van.) A 233 fiú közt kath. volt 109, zsidó 113, különféle protestáns 11. — A leányok közt 46 katolikus, zsidó 79. Eszerint rá lehet mondani, hogy az intézet zsidóiskola. Nagy szerepet játszanak a galgóczi polgáriskolában a magánvizsgálatok. Ugyanis a 358 rendes tanulón kívül magánvizsgálatot tett még 130 és pedig 101 fiú és 29 leány. — Ez abban leli magyarázatát, hogy a polgári iskola bizonyítványát megszerzik olyanok is, akik már alkalmazásban vannak, sőt családapák is. S így nem csoda, ha a korszerinti kimutatásban a 30—40 év közt 12 „fiú“ szerepel, sőt a 40—50 év közt is 3 „fiú“ fordul elő. Csak nem kell kétségbe esni, lám a statisztika rubrikái is bizonyítják, hogy a férfi sohasem öregszik meg, s hogy a polgári iskolában örökéletű a jeunesse dorée. — Sok baj volt a helyettesítés körül. Az értesítő elmondja, hogy egy tanítónő még a mult iskolai tanév végén helyeztetett Galgócra, de helyét egész évben sem foglalta el, sőt a helyettesítésére küldött tanítónők közül is csak a harmadik jött el (!) Ezen tanügyi mizeriák miatt megtörtént, hogy az állami polg. iskolában két hónapon át 3 tanítónő tanított — 4 osztályban, viszont a fiúiskolában is sokszor 5 tanár 6 osztályban tanított. — A galgóczi polg. iskola abban is különbözik a nyitraiétól, hogy a tanítványok teljes érdemsorozata közölve van, míg a nyitraiban csak a végeredmény, sőt abban különbözik a többiekétől, hogy a magántanulók érdemsorozatát is közli egész terjedelmében.

**Missió.** A „századvégi hódolatnak“ e jubileumi évben igen lélekemelő, utánzásra buzdító kifejezést adták a csacai plébánia hívei f. hó 12, 13, 14. és 15-én. A csacai prépost Tvrđy Ignác s káplánja Benyács István látható eredménytel gyöngítették meg azt a varázst, melylyel a szegény felvidéki népet a pálinka kápráztatja a plébánia területén, s nagyban emelték az utóbbi 10 év alatt a nép erkölcsi niveauját. Ez okból nagy sikere volt az említett napokon ott megtartott missiónak. P. Czibulka János a Jézus-társaság egyik házának főnöke, három egész napon fáradozott. P. Czibulka minden tekintetben kiváló szónok. Csupa nagy gondolat, csupa mély érzés. Hallgatói folyton könnyes szemmel csüngtek meg-

győződést sugárzó, rokonszenves arcán. Vasárnap, július 15-én fényes befejezést nyert a missió. Kora reggeltől népsokaságtól hullámozottak az utak s a tágas, szép templomtér. Majd a fél Kiszucavölgy ott volt, körülbelül 10 ezer ember. D. u. 3 órakor 80 fehérbe öltözött kis leánykától körülvéve, felállítják s megszentelik a hatalmas missió keresztet, a milochó-völgyiek ajándékát, s a jézustársasági atya beszédre nyitja ajakát, erőteljes szavát az Úr Isten kegyelme sugalta. Ezután következett a sz. Szív Társulata remek zászlójának megszentelése. Jutányos ár volt az 500 korona, melybe került. A zászlóról két hatalmas, szép szalag csüngött Reviczky Aurélné — vagyis a zászlóanya nevével. Valóban a zászlóanya helyét senki se tölthette be jobban, mint e mély, s öntudatos vallásosságú ifjú hölgy.

Cs—y. A.

**Aki husz évig haldokolt.** Ezelőtt husz évvel — írja a „B. N.“ — két férfi amerikai párbajt vívott egy leány miatt, akit mindkét szerettek. Oda szólt a megállapodás, hogy az, aki a fekete golyót huzza, husz év múlva kioltani tartozik életét. Senki se tudott akkor a tragikus küzdelemről, sem ennek eredményéről. Ismeretlen maradt a leány neve és a két ellenfél is. Az pedig, aki a fekete golyót huzta, azóta folyton haldokolt és most, hogy elképzelhetetlenül gyötrelmes élete kialakult, nyitott sirja mellett pattant ki a titok. Már mi is megirtuk, hogy Csuthy Károly, kishéri ügyvéd és a gesztesi takarékpénztár igazgatója, e hónap 14-én agyonlőtte magát. A hír megrendítette az egész környék lakosságát, mert ámbár Csuthyt az utóbbi időben gyakran gyötörték halálsejtelmek, senki sem gondolhatta el, hogy mi vitte a nagy népszerűségnek örvendő férfit a végzetes lépésre. Csakis a temetésén hullott le a lepel az öngyilkosság igazi okáról, amikor Antal Lajos, ászári református lelkész elmondta, hogy miért vált meg barátja az élettől, aki őt mindenbe beavatta. A gyászoló közönség mélyen megrendülve hallgatta, amikor a lelkész ekként szólt:

— Ma már nem titok, mert megengedte a halál révén áll, hogy ha szemei lezáródtak, mindenk tudhassák és érezhessék a rejtélyt, és engedjétek meg, szomorú közönség, hogy most csak röviden, de némely szavait ismételhessem a boldogultnak. Hallgassátok, mintha ő mondaná:

Az első kinos tiz esztendő letelt, kezdődött az új, a rettenetes tiz esztendő. Nem volt egy perc nyugtom, a sötét árny ott lebegett szüntelen felettem, mindig féltém intő szavától, rettegtem az éjszakától, nem voltam képes soha aludni, rettegtem a felkeléstől, mert nem tudtam, mit hoz reám a nap. — Meg volt benuva munkálkodásom, nem volt szabad akaratom, korlátozva voltam cselekedeteimben, de szerettem családomat, nem akartam meghalni, élni óhajtottam, reménykedtem, bízam a jó Istenben; de mikorra eljött a szabadulás napja, a husz esztendei folytonos rettegésben megtört testem és lelkem, a koporsó szélére jutottam, ha bűnösnek találtak, vessetek rám követ!

Szegény Csuthy Károly, aki husz évig haldokolt, most már megszabadult rettenetes gyötrelmeitől. És az élők áhitattal néznek vissza a kálváriára, ahol egy emberöltőn át vitte keresztjét a vég felé. — Eddig a liberális krónika, melyet most enyhítenek. A halottat nem tartjuk többé bűnösnek, hanem bolondnak; de bűnösnek és bolondnak tartjuk ama társadalmat, mely az ilyeneket túri, mely elég gyáva, hogy az ilyen örültségeket elítéli elítéli ugyan, de szembeszállni nem mer velök.

**Vizbefultak.** Folyó hó 14-én Medveczki György 40 éves és Tomesek Mari bankeszi lakók a Tormásban egyik ujjvári gazdnál arattak és a nagy hőség folytán a megdagadt Tormás folyóba mentek fürödni s ott letek halálukat. A megejtett orvos rendőri vizsgálat után az itteni tótutcai temetőben temették el őket. — Vasárnap július hó 22-én délután a sási malom kö-

zeleiben, Suchala János kocsisa, a kolóni születésű 29 éves Molnár János fürdés közben vízbe fulladt. A hullát hétfőn kihúzták. — Galgóceről írják nekünk, hogy e hó 19-én Jánossy segédtanfelügyelő 14 éves Kálmán fiával a Vág folyóba fürödni ment. Fürdés közben a víz olyan gyorsan sodorta a fiút a mélységbe úgy, hogy az fuldokolni kezdett. A parton álló apa látván a veszedelmet, melyben fia forgott, tüstént bevette magát a vízbe fia után, de lehetetlen volt megmenteni. A fiú odaveszett.

**Honfoglalás.** A néhai Sümegh János-féle kis-szelezesényi, mankóci és kis aranyosi birtokot dr. Engel Zsigmond aranyos-maróthi ügyvéd megvette.

**Zsinagógai zavargások** címén megírtuk röviden annak idején azon botrányt, mely Farkasdon Singer Rezső és Laufer Jakab között lejátszódott. Most a feljelentő saját szájából hallottuk, hogy az első tárgyalás, illetve tanúk kihallgatása nem Nyitrán, hanem a vágsellyei járásbírósnál már e napokban fog megtörténni.

**A pöstyéni fürdőben** a legutóbbi kimutatás szerint ez idényben 3600 vendég fordult meg.

**Pszt! Pszt!** A „Komáromi Hírlap“ teszi szóvá ezt a művelt emberhez nem illő megszólítást, s helyesen jegyzi meg, hogy: „Ha uraságtok úgy szólítanak meg a barátjuktól, hogy — Pszt! Pszt! . . . abból nagy páros viaskodás lenne, vagy elengedné az elégtételt az illető, gondolván: — hogy hirtelen megbomlott szegény. A boltos kidobná az üzletéből azt, a ki piszegné neki. A varga esendes ember, de hirtelen mérgű. Az már fejébe csapná a kaptafát. Még a hordár is morog, ha úgy hívja magához a kuncaft, mint a hogy a kutyáját szólítja vissza. Az általános kifogás az tudni illik ez ellen a neveletlen forma ellen, hogy: nem vagyok én pincér. — S ha a kutya nagy tudna ugatni, hogy mi is megsértünk, bizonyosan ő is azt mondaná: — Nem vagyok én pincér. Ugy áll tudniillik a dolog, hogy a közönység a pincérnek borralalót ad s ezért följosztva érzi magát arra, hogy cudarabbul bánják vele, mint a kocsisával, akinek bért fizet. Meg a pincér, vendéglős vagy a kávé érdekének nem az őre, hanem rabszolgája. A folytonos függés és a kétkrajcárok kiölik belőle nemcsak a méltóságot, ami nélkül elvégre meglehet még ember módra élni, hanem a férfiaságot. S mi publikum kihasználjuk ezt a speciális helyzetet s tizenhárom krajcár ára pikolóért pöfögünk, gorbombakodunk — és piszegünk. Még a *fitty* van hátra, a *Takomher!* s akkora aztán igazán urak leszünk. Azaz hát nem az egész publikumról van szó. A kicsi úr, a parlagi gavallér, a durva belső világu népek, a többség az, a ki, mivel hogy sehol mást nem engedheti meg magának büntetlenül, a kávéházban gorbombakodik. Micsoda szép szókincs van forgalomban egy-egy telepált kávéházban: — Fehérkávét kértem marha! Pszt! Hova rohan? Világos traubukkót. Ez világos? Vakuljon meg, ha ezt világosnak látja. Pszt! Telefonozzon nekem az Emmánuel kávéházba, hogy ott van a kasszírónő? Pszt! kalácsot, serclit. Ez sercli? Nincs már. Ilyen bűdös kávéházba sem járok már. Ne ugasson! Ahogy a pincérrel bánik, az tükre a műveltségnek is, a gavallériájának is és — a tisztességének is. Mert nemcsak durvaság, hanem hitványság is kell ahhoz, hogy valakinek a nehéz munkáját még nehezebbé tegye az ember. Én nem tudom, hogy más hogyan van ezzel, de én mélységes megvetéssel nézek arra az úrra, — ujabban hölgyek is megteszik — aki pincérrel szemben más, mint például a boltban. Ott is kiszolgálják pénzért, itt is, ott is vagy jól, vagy rosszul, — hát hol szedi a jogot a külömbiségre a két forma között. Mindez azért jutott ma eszembe, mert azt olvasom az újságban, hogy a kolozsvári pincérek nagy akcióra készülnek. Nem hallják meg ezután a piszegést. S hogy

ne lássek szórakozottságnak a dolog, tudtára adják a publikumnak is az újságok révén, hogy ez után a Pszt! Pszt! — nem dukál ki a pikoló mellé. Bizony nem.

**Marhavész** ütött ki az elmúlt héten Negyeden. Csaknem minden nap kíván pár darab áldozatot. E hó 16-án megjelent ott a tornóci állatorvos Csemniczky főbíróval és az egészségeseknek talált marhák közül 80 drb. beoltatott. Kár volna a szép marhaállományért.

### „Országos Keresztény Központ“-e vagy az „Országos Központi Hitelszövetkezet“?

Tárgyalván a fogyasztási szövetkezeteket, a cikkíró ur újra abba a kardinális hibába esik, hogy az O. K. H. ikertestvérét, Darányi miniszter kedvencét is ajánlja, a „Hangyá“-t, mint a fogyasztási szövetkezetek központját az áru beszerzésénél. És hogy itt is inkább a nem keresztény „Hangya“, mint az Országos Keresztény Központ felé hajlik, kitűnik abból, hogy a Hangya hivatalos lapja a „Szövetkezés“ c. lap, míg az Orsz. Keresztény Központé a „Társulati Értesítő“; és a cikkíró ur a „hitelezés veszedelmeit“ a Hangya közlönyéből böngészte ki és nem a kitűnően szerkesztett Társulati Értesítőtől.

De menjünk tovább. A cikkíró ur a szövetkezeteknek az áru beszerzésére ajánlja: „a fogyasztási szövetkezetek keresztény központját és a „Hangyát“. Miért ajánlja mindkettőt? Igaz, mindkettő központ, a melyhez csatlakoznak s a mely köré csoportosulnak a vidéki fogyasztási szövetkezetek. A „Hangyá“-hoz csatlakozhatik oly fogyasztási szövetkezet, „melynek tagja lehet minden a szövetkezet területén lakó egyén vagy birtokos“. (Alapsz. II. fej. 5. §.) Az Országos Keresztény Központhoz csatlakozhatnak a ker. fogyasztási szövetkezetek, a melyeknek tagja lehet minden a szövetkezet területén lakó keresztény vallású nagykorú egyén. (Alapsz. II. fej. 6. §.)

Azt hisszük, már itt szembeötlő a különbség, és legyen szabad itt Zichy Aladár gr. szavait idéznünk, melyeket a keresztény szövetkezetek országos kongresszusán 1899. nov. 9-én hangoztatott: „Nem habozom kimondani, hogy nekem az a meggyőződés, hogy bármely szövetkezet, bármily üdvös is a polgárságnak, nem felelhet meg olyan tökéletesen, mint az, a mely a keresztény jelszavak és elvek alapján alapítottatik. Ezért a keresztény jelszavak és elvek alapján alapítottatik. Ezért a keresztény jelszót fogyasztási és hitelszövetkezeteknél nem tekintjük üres jelszónak, de kötelezőnek, irányítóknak. Csak akkor fogunk fogyasztási szövetkezetekkel üdvöset, nagyot alkotni, ha a keresztény szellemet bevezetjük a kereskedelmi világba stb.“

A cikkíró ur azt írja, hogy a vidéki szövetkezetek (fogyasztási) áruikat vagy a Keresztény Központban, vagy a Hangyánál rendelhetik. Qui bene distinguit, bene docet. A mely szövetkezet keresztény alapon áll, azaz keresztény fogyasztási szövetkezet, az csatlakozhatik az Országos Keresztény Központhoz, áruit nála *szerezheti be* (ha akarja) s csatlakozása címén évente 30 koronát fizet.

A „Hangyá“-hoz csatlakozhatik bármely fogyasztási szövetkezet (de nem keresztény!), csatlakozása címén köteles 100 koronás üzletrészt jegyezni („Hangya“ alapsz. II. fej. 7. §.)

Minden szövetkezet, mely ide csatlakozott, a vételeket a „Hangya“ útján köteles eszközölni. (Alapszab. 10. §-a.) No uram, míg az Orsz. Keresztény Központ azt mondja, hogy *rendelhet* addig a „Hangya“: *a rendelést nála köteles eszközölni*. Ez meg oly rettenetes különbség, a minek fontosságát csak a gyakorlat tudja megbecsülni. Igaz, hogy e „köteles“ alól a „Hangya“ igazgatósága felmentést adhat, de gyakorlatból tudom, mily nehezen megy az; láttam egyes alföldi fogyasztási szövetkezeteknél.

T. cikkíró ur, ne legyünk idealisták ott, hol az élet praktikája mutatja az igazi „központot.“ Ne hitesse el velünk t. cikkíró ur az „Országos Központi Hitelszövetkezet“ nagy fontosságát. Hiszen itt 7% kölcsönök, osztalékok vannak, az üzletrészek után 5% ot fizetnek. Nekünk a keresztény hitelszövetkezet kell Raiffeisen szellemében, hol 4%-ra adnak kölcsönöket, s a hol az üzletrészek után 2% ot fizetnek és nincs osztalék. És nekünk nem a Központi Hitelszövetkezet „Hangyá“-ja, hanem a keresztény hitelszövetkezetek ikertestvérei: a keresztény fogyasztási szövetkezetek kellene.

Számunkra, kik a keresztény társadalom létesítésén fáradozunk, csak egy központ lehet, a „Keresztény Szövetkezetek Országos Központja“, melyek feladatát Zichy Aladár gr. 1899. március hó 2-án közzétett felhívásában így jellemzi:

a) A központ kiküldöttei által útmutatást ad a szövetkezetek megalakítására nézve.

b) A központ kiküldöttei által útmutatást ad a szövetkezeteknek az ügyvitel vezetésére, a leltár, a zárszámadások, a mérleg elkészítésére.

c) A központ kiküldöttei által képviselteti magát a csatlakozott szövetkezetek közgyűlésein.

d) Mindennemű tanácssal, felvilágosítással szolgál a hozzá forduló hitel és fogyasztási szövetkezeteknek.

e) A központ gondoskodik az áru beszerzésről.

S ezen előnyökben részesülhet minden magyarországi cégjegyzett keresztény hitel és fogyasztási szövetkezet.

Benyács István,  
az Országos Keresztény Központ  
igazgató-bizottságának tagja.

### Irodalom.

**Előfizetési felhívás** a magyar kereszténység 900 éves jubileuma alkalmából kiadott zenefüzetre. A füzet tartalma a következő: 1. „Milleniumi ima.“ Szövege Pintér Kálmántól. Vegyes énekkar orgona- vagy harmoniumkísérettel. 2. „CXXXVI. zsoltár.“ Magyar fordítása Kálmán Károlytól. Férfi négyeskar. 3. „XCIX. zsoltár.“ Magyar fordítása Tarkányi Belától. Férfi négyeskar. 4. „Fohász.“ Szövege Berzsenyi Dánieltől. Vegyes ötös énekkar. 5. „Milleniumi pacsirtadal.“ Szövege Kenézy Csartától. Négyes férfikar zongorakísérettel. A füzet rövid idő múlva hagyja el a sajtót. Hogy azonban a nyomtatandó példányok számát illetőleg némi tájékozást nyerjek, kérem az érdeklődő t. zenekedvelőket, hogy a fent jelzett zenefüzetre előjegyzéseiket vagy az alulírott-nál, vagy pedig a „Harmonia“ zenekiadó cégnél (Budapest, Váci-utca 9. sz.) augusztus 15-ig megtenni sziveskedjenek. A füzet ára 4 korona. *Dusinszky Lipót*, székesegyházi karnagy.

\*\*\*\*\* CSARNOK. \*\*\*\*\*

### Adatok az egyházmegye történetéhez.

A trencsén-teplai r. kath. plebánia.

Irta Ch. J. dr.

(Vége.)

Dubniczay István szül. Dubnicán Trencsén-megyében 1675. feb. 21-én. Theologiai tanulmányait a bécsi pázmáneumban befejezván 1701-ben lelkipásztorkodás terére lépett. Ó-besztercei, majd drietomai plebánia vezetésével megbízott; de miután ez utóbbit a kurucok elpusztították, a templomot s a plebániát elhamvasztották, 1705-ben Pruskára küldték előjárói lelkipásztornak. Csak pár hónapig működött itt, s utódjai azzal vádolták, hogy Teplára távozván, a plebánia összes fundus instructusát, de sőt a könyvtárát is magával vitte. Teplai plebániába beiktatta őt Frideczky János főesperes megbízásából Simonovics János

dubnici plebános, 1705. április 2-án. Lelkének egész hevével azonnal hozzátartott tévelygő juhainak megtérítéséhez, és a munkát saját családjánál kezdte meg. 1705. dec. 8-án édes anyja, szül. Szlezánszky Dorottya katholizált; u. hó 25-én nagyanyja Sántha Dorottya, 27-én unoka testvérei Ujhelyi Ilona, István és Ferenc tették le a kath. hitvallást. Lankadatlan buzgalma büsz évi itten töltött plebánoskodása alatt 908 lutheránust vezetett vissza az egyedül üdvözítő egyház kebelebe.

A szécsényi transactió alapján kiküldött biztosok által a luth. imaháznak kijelölt telket lefoglalta s 1712-ben orgonistát helyezett el abban. Azonban a Rákóczy-féle felkelés idején mégis csak kénytelen volt egy időre átengedni helyét a luth. pásztorinak. Különb. a kurucoktól nagyon sokat szenvedett, s nem egyszer életveszélyben is forgott. 1720-ban püspöke trencsénkerületi esperesnek nevezte ki. Áldásdús életét 1725-ben éppen védszentjének ünnepén (dec. 26.) fejezte be, phthisis következtében. Holt teste a dubnici templomban fekszik — melynek nagy jótévője volt — a főoltár evangéliumi oldalán.

Az 1829-ki visitatio egy furcsa esetről emlékezik meg, mely a nép száján föntartotta magát és Dubniczay halálát egy esztendővel előre jelezte volna. Természetes, hogy az egésznek semmi komoly jelentőséget sem tulajdonítunk. Azt írja t. i., hogy 1724. dec. 26-án, midőn a nép javában gyülekezett az isteni tiszteletre és a templom már majdnem teli volt, a mezőről egy nyúl a nép között egyenesen a templomba beharag, fölugrott a főoltárra, feldöntötte a gyertyatartókat, kioltotta így a már égő gyertyákat és ismét kiosont a templomból. Persze a vén asszonyok mindjárt nagy bajt jósoltak, s utólagosan ezt a plebános halálában találták. Dubniczay irodalmi téren is nagy tevékenységet fejtett ki, kivált a polemica theologia mezijén. Muvei: *Coluber tortuosus; Primitiae Deo et Agno; Orthodoza Propugnatio Patrio-legalis Formulae Juramenti; Manna absconditum; Congruum Colloquium; Panis quotidianus Parochorum; Metamorphosis in Comitatu Trenchiniensi de Bono in malum et vicissim.* Két manuscriptumát 1728-ban az alsó-szucsai plebánia könyvtára őrizte, amint azt azon évi visitatio tanúsítja.

1726-ki januáriusban *Vábel József*, februáriusban *Liliom János* — mindkettő trencsényi káplán — adminisztrálta a trencsényi plebániát.

*Pichnyay János* szül. Alsó-Szucsán 1693. körül. A theológiát egész négy éven át tanulta — mint nem minden pap akkori időben — és belőle baccalaureus lett. Kitűnő lelkipásztor, templomának igazi mecénása volt. Átvette a javadalmat 1726-ki márc. 7-én. 1749-ben trencsénkerületi esperes, 1758-ban nyitrai cím. kanonok lett. Gusztinyi püspök apostoli férfiúnak nevezi őt, kinek buzgósa határt nem ismer, erénye kitűnő, tudománya nagy, irlalma szegények és betegek iránt kifogyhatatlan. Meghalt 75. éves korában 1767-ki jul. 21-én.

*Gyuriss József*, kizsüca-ujhelyi káplánból 1751-ben zákopcei, 1754-ben szoblahói plebános. A teplai plebániára nemcsak investálva volt, de el is foglalta azt; azonban csakhamar visszatért Szoblahóra, hol 1767. okt. 9-én jobh létre szenderült.

*Szkladanovics István* szül. Kcvarcon 1732. márc. 24-én. Bitesei káplánból 1758-ban papradnói, 1759-ben bobothi, 1767-ben (elfoglalta nov. 23-án) teplai plebános lett. A híveket rászorította, hogy a plebániái kertek kerítéseit csinálják meg, mert Pichnyay jószívűségében elengedte ezt nekik. 1728-ban kovarci plebániára ment át, s ugyanily nevű kerület esperese is volt. Meghalt ott 1800. jan. 12-én.

*Macháczek Ferenc* szakolcai születésű és pedig 1749-ben látta meg először a napvilágot. A nyitra-melleti máriahegyi káplániából ugyanezen minőségben 1773-ban Teplára, majd Dubnicra ke-

rült. Csakhamar 1775-ben felső-szucsai, 1782-ik szept. 30-án teplai plebános. Működéséről nincsenek közelebbi adataink; meghalt 1785. jun. 4-én és az egyház sírboltjában lett eltemetve. Midőn 1819-ben koporsóját fölbontották, holt teste egészen ép volt.

*Hild Béla* szül. Aranyos-Maróthon 1752-ben. Mint dubnici káplán 1780-ban az a.-szucsai plebániát kapta, innen pedig 1785-ben a teplaira ment át. Beiktatva lett u. év szept. 25-én. Az ő plebánoskodása alatt új iskola épült, a templom fölszenteltetett és Apátfalva önálló plebániává lett. 1793-ban a baáni plebániát foglalta el; hét év múlva elkivánczolt a ribényi plebániára, s az investitura már kezében volt, midőn 1800. dec. 13-án meghalálozott, előbb, mintsem az új plebániát elfoglalhatta volna.

*Hábel Xav. Ferenc*, a későbbi nagyprépost, életrajza sokkal ismeretesebb, mintsem hogy szükséges volna itt is elmondani. Teplán plebánoskodott 1793. dec. 3-tól, 1804. július haváig.

*Grznárik János* szül. Gödöllőn 1775. jun. 15-én. A bölcészetet Pozsonyban, a theológiát Nyitrán tanulta. Baáni káplániából 1800. decemberében orchói, 1804. aug. 3-án teplai plebános, itt egyuttal a kerület alesperese (V.-A.-D. surrog.) Sajnos, a minden jóra és szépre jöszítő áldozár már 1806. máj. 7-én elköltözött e világból, ragadós betegséggnek (unics megírva milyen) esvén áldozatul.

*Kerekes Károly* szül. Dubnicon 1765. szept. 14-én. Fölszentelése után (1788) motesici káplán, 1791-ben orchói, 1800-ban nemsovai, 1806. jun. 22-én teplai plebános lett. A püspök nagy bizalmára mutat, hogy a plebánia megtartása mellett 1823. febr. 22-től 1827. nov. 12-ig nyitrai papnöveldejében lelkiigazgatónak alkalmazta, rábizván a lyceumi hitszónoki tisztet is. Távolléte idején Ribárik Dániel káplán vezette a plebániát. Ügyességéről, tudományáról legjobb bizonyíték, hogy püspöke sz. széki ülnöknek, zsinati vizsgálónak, Trencsénmegyére egyházi általános meghatalmazottnak (Deputatus generalis) nevezte ki, sőt 1833-ban még cím. kanonoknak is. Meghalt 1841. febr. 4-én.

*Andrejkovics Samu* szül. 1764-ben, áldozár lett 1791-ben. Egy évre rá (1792.) gradnai, 1806.

orchói, 1841-ben teplai plebános. Közel kilencven évet élt, meghalt 1853. szept. 9-én.

*Betták Ádám* 1818-tól gradnai, 1840-től bobothi, 1853-tól 1865-ig teplai plebános. Ez utóbbi évben nyugalomba vonult, melyet még három évig élvezett, meghalván 1868-ban 83 éves korában.

*Nemcsák János* hátrahagyott „*História*”-jában életének még a legjelentéktelebb eseményeit is följegyezte. Szül. Horelicán Trencsénmegyében, 1802. dec. 5-én. Fölszentelése után 1831-ben terchovai, 1832-ben 6-besztercei, 1836-ban zsolnai, 1839-ben puchói, 1841-ben teplai káplán; 1842-ben nyerte az alsó-szucsai plebániát, 1865-ben pedig a teplait. Nagy kedve tellett egész életén át a vendégszeretetet zajos nyilvánulásaiban. Históriaja kifogyhatatlan a Szucsán a vármegyei korifeusok, Teplán ugyanezek és a fürdőben idéző notabilitások tiszteletére rendezett nagy ebédek leírásában. De hogy igazságosak legyünk, jótékonyágáról sem szabad megfeledkeznünk. Tót kulturális célokra jelentékenyebb összegeket áldozott, szülőföldje iskoláját lehet mondani ő alapította meg, a trencsényi alumneumra ezer forintot adott, az alsó-szucsai plebániának ingatlanokat ajándékozott sat. 1877-ben javadalmat cserélt a kis-gradnai plebánossal Sztiszkala Györggyel, volt káplánjával. Azonban amint ez utóbbi beiktatva lett, lemondott a kis-gradnai plebániáról és nála meghúzta magát, míg elérte a halál.

*Sztiszkala György* szül. Kolarovicon 1832-ben, áldozárrá szenteltetett 1856-ban, 1869-ben kis-gradnai plebános lett, onnan pedig a már elmondott módon teplai. Nagy gazda volt; meghalt 1887. nov. 2-án.

*Kropácsy Antal*, a miseni plebániáról, hol sok évig működött, Teplára jutott. Egyenes, becsületes jelleme közkedveltté tette személyét, mondhatni az egész megyében. Szerepelni, kitüntetések elnyerni nem óhajtott, de helyet becsülettel állta meg. Keresztül vezette a plebániának fényes restaurálását, s befejezte az új teplai templom építését. Meghalt 1896-ki szept. 11-én 1897-ki jan. 1-je óta *Radimeczky Mihály*, volt szeleci plebános, vezeti a teplai plebániát.

\* 1829-ki Visitatio.



# Friedenstein-féle Kereskedelmi iroda

BUDAPEST,  
VII. Damjanich-u. 33.

megszerzi legelső külföldi cégek **képviselőt** és ajánl alkalmas **képviselőket**. Megbízható **információk** cégek és magánosok felett. Kétes és avult **követelések behajtása. Kutatások.**

Bővebbet 10 fillér beküldése ellenében portómentesen.



4325/1900. tkvi sz.

## Árverési hirdetmény.

A nyitrai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság ezennel közhírré teszi, hogy **Buzalka Antal és neje örököseinek** önkéntes árverési ügyében f. 1900. évi március hó 28-án megtartott árverést, a gerencséri 184. és 193. sz. tjkvekben foglalt birtokra vonatkozólag dr. Bangha Istvánnak magasabb vételári utóajánlata folytán hatályon kívül helyezvén, ezen birtokra, és pedig a gerencséri 184. sz. tjkvben + 1. sorsz. alatt foglalt Buzalka Antal nevén irt ingatlan 462 korona, — a gerencséri 193. sz. tjkvben Buzalka Antal és neje szül. Mészáros Mária nevén irt + 1—7. sorsz. ingatlanokból, a + 1. sorsz. 44 korona, — a + 2. sorsz. 40 korona, — a + 3. sorsz. 44 korona, — a + 5. sorsz. 37 korona, — a + 6. sorsz. 200 korona, — a + 7. sorsz. 22 korona megajánlott összegek, mint ezennel megállapított kikiáltási ár mellett újabb árverési határidőül **1900. évi augusztus hó 9-ik napjának reggeli 9 óráját Gerencsér község házához az alábbi árverési feltételek mellett tűzte ki.**

Bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-a leteendő, illetőleg annak előzetes letétele igazolandó.

A vételár az árverésnek jogerőre emelkedésétől számítandó 90 nap alatt három egyenlő részletben, az árverési feltételekben említett módzatok szerint 6% kamatokkal együtt fizetendő, — a bánatpénz az utolsó részletbe számítatik be.

A többi árverési feltételek ugy ezen bíróságnál, valamint Gerencsér község elöljáróságánál tekinthetők meg.

Árverési feltételek a következők:

1. Kikiáltási ár a fent kitüntetett becsérték.
2. Árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át bánatpénz címén készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban, az árverést vezető bírói kiküldött kezéhez letenni, esetleg annak az 1881. évi 60. t.-c. 170. §-a szerinti letételét igazolni.

3. Az árverésre kitűzött ingatlanok a fenti kikiáltási áron alul eladni nem fognak.

4. Vevő köteles a vételárat három egyenlő részletben, az árverés napjától számított 90 nap alatti időközben, ugyanazon naptól számítandó 5% kamatokkal együtt, a nyitrai kir. adó, mint bírói letéti pénztárnál lefizetni; a bánatpénz az utolsó részletbe beszámítatik.

Vevő köteles az árverés alá került ingatla-

nokon levő épületeket, azoknak kikiáltási ára erejéig tűzkar ellen biztosítani.

Az árverés alá kerülő ingatlanok birtokba vételére nézve, az 1881. évi LX. t.-c. 180. és 181. §§-ai irányadók.

Az árverésen megvett ingatlan tulajdonjoga, a vételár és kamatainak teljes befizetése után, a vevő javára hivatalból bekebeleztetik.

A vétel után járó kincstári illeték, valamint az ingatlant terhelő adók, szőlő dézsma, urbéri és más hasontermészetű váltásnak az árverés napja után esedékes részletei, a vevőt terhelik.

A mennyiben vevő az árverési feltételeknek eleget nem tenne, a végrehajt. eljárás 185. §-a értelmében, vevő veszélyére és költségére, bánatpénzének elvesztése mellett, bármely érdekelt fél kérésére újabb árverés fog elrendeltetni.

Nyitra, kir. törvényszék, mint tkvi hatóság, 1900. évi június hó 12-én.

Simonffy,

kir. tszéki bíró.

(P. H.)

Alapított 1869-ben

## NYITRAI NÉPBANK

mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámitol váltókat, betéti könyvecskéket;

kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben;

előleget ad arany- és ezüstneműekre, sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapirokra;

elad és vesz mindennemű értékpapirt napi árforlyamban;

felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

**Az igazgatóság.**

Székháza Városháztér 3. sz.

## HIRDETMÉNYEK

a „Nyitramegyei Szemle“ részére  
jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban, Nyitra, Papnevelde-utca 9. sz.

## Egy fiatal keresztény kereskedő-segéd

fűszer vagy vegyesáru szakmából,

alkalmazást nyer

## Wunder János Fia

vegyeskereskedésben Privigyén.

Ugyanott egy jó házból való

## keresztény fiú

tanoncul felvétetik.

## Árverési hirdetmény.

Mocsonok község

## vadászati joga

f. évi augusztus hó 2-án délelőtti 9 órakor a község irodájában 6 évre haszonbérbe adatik.

Feltételek a mocsonoki körjegyzői hivatalban megtekinthetők.

Mocsonokon, 1900. évi július hó 27-én.

Szuchony,  
körjegyző.

(P. H.)

Holomúczki János,  
bíró.



## SZUPERFOSZFÁTOT,

kénsavas-kálit,

kénsavas-ammont,

## KOVASAVAS-KÁLIT,

(dohánytrágyázásra)



KÉNPORT, (legfinomabb = 78% Chancel oidium ellen)

RÉZGÁLICOT, 98—99%

legolcsóbban szállit a

„HUNGÁRIA“ műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.